

PATVIRTINTA

Lietuvos statistikos departamento
generalinio direktoriaus

2017 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. DĮ-23

DEKLARUOTŲ IR SUMOKĖTŲ MOKESČIŲ STATISTINIO TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Deklaruotų ir sumokėtų mokesčių statistinio tyrimo metodika (toliau – metodika) parengta siekiant išdėstyti deklaruotų ir sumokėtų mokesčių statistinio tyrimo (toliau – tyrimas) eigą ir vartotojams pateikiamų statistinių rodiklių skaičiavimo aspektus. Metodikoje apžvelgiamas tyrimo tikslas, išvardijami reglamentuojantys teisės aktai, paaiškinamos pagrindinės vartojamos sąvokos, nurodomi statistinių duomenų šaltiniai ir naudojami klasifikatoriai, pateikiama informacija apie rezultatų pateikimą vartotojams.

2. Tyrimas atliekamas kas ketvirtį nuo 2003 m. Statistinė informacija apie mokesčius pateikiama atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus suvestinėje apyskaitoje (forma 1-VP) išvardytus mokesčius. Mokesčių sąrašas pateikiamas šios metodikos 1 priede.

3. Nuo 2003 m. iki 2006 m. buvo skelbiama informacija tik apie bendrą konkretaus sumokėto mokesčio sumą, o informacija apie sumokėtus mokesčius pagal ekonominės veiklos rūšis ir įmonių dydžio grupes pagal darbuotojų skaičių buvo skelbiama tik procentine išraiška. Nuo 2007 m. visa informacija apie sumokėtus mokesčius skelbiama absoliučiais skaičiais, nuo 2015 m. pradėta skelbti informacija apie deklaruotus mokesčius.

II SKYRIUS TIKSLAS

4. Tyrimo tikslas – rengti ir skelbti ketvirtinę statistinę informaciją apie įmonių ir gyventojų deklaruotų ir sumokėtų mokesčių apimtį, pokytį ir struktūrą.

5. Statistinė informacija yra išsamus informacijos šaltinis valstybės institucijoms, privatiems ūkio subjektams, organizacijoms, tiriant ir analizuojant mokesčius Lietuvoje.

6. Pagrindiniai statistinės informacijos vartotojai yra valstybės institucijos ir įstaigos, visuomeninės, tarptautinės organizacijos, verslo ir mokslo atstovai, žiniasklaida, studentai, moksleiviai ir kt.

III SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

7. Metodikoje vartojamos sąvokos:

7.1. **Administraciniai duomenys** – duomenys valstybės ir žinybiniuose registruose, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių ir Lietuvos banko informacinėse sistemose, duomenų bazėse bei dokumentuose, skirti valdymui ir (arba) priežiūrai arba viešajam administravimui.

7.2. **Administracinių duomenų valdytojas (tvarkytojas)** – valstybės ir savivaldybės institucija ir įstaiga, įmonė ir Lietuvos bankas, renkantis ir (ar) kaupiantys administracinius duomenis.

7.3. **Įmonė** – gaminantis prekes ir (arba) teikiantis paslaugas organizacinis juridinis vienetas, užsiimantis viena ar daugiau ekonominės veiklos rūšių vienoje ar keliose vietose ir turintis teisę priimti sprendimus. Juridiniai vienetai apima juridinius asmenis ir fizinius asmenis, kurie teisėtai užsiima ūkine (ekonomine) veikla.

7.4. **Mokesčio įstatymas** – norminis teisės aktas, priimtas įstatymų leidejo, nustatantis mokesčius. Tai mokesčių administravimo įstatymas, kiti (pagalbiniai) įstatymai, susiję su muitais, rinkliavomis ir pan., taip pat Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis arba Bendrijos muitų teisės aktai, kurie nustato mokesčių ir (arba) apibrėžia su mokesčio taikymu arba mokesčio lengvatomis susijusius klausimus.

7.5. **Mokesčio mokėtojas** – Lietuvos apmokestinamasis vienetas, taip pat užsienio valstybės apmokestinamasis vienetas, vykdamas veiklą Lietuvos Respublikos teritorijoje per nuolatinę buveinę.

7.6. **Mokestis** – mokesčio įstatyme mokesčio mokėtojui nustatyta pinigine prievole valstybei.

7.7. **Tarpžinybinė mokesčių duomenų saugykla** (toliau – TDS) – valstybės informacinė sistema, skirta rengti ir teikti aktualią informaciją institucijoms – duomenų teikėjams į TDS, taip pat ir kitoms valstybės institucijoms, vadovaujantis duomenų tvarkymą ir saugą reglamentuojančiais teisės aktais.

7.8. **Veikiančių įmonių sąrašas** – įmonių sąrašas, parengiamas statistinio Ūkio subjektų registro pagrindu ataskaitinių metų t pabaigoje. Į sąrašą įtraukiamos visos įmonės, kurios, sudarant sąrašą, buvo veikiančios.

IV SKYRIUS TEISINIS PAGRINDAS

8. Tyrimo atlikimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 16 d. nutarimas Nr. 569 „Dėl Europos nacionalinių sąskaitų sistemos diegimo“.

9. Su tyrimu susijęs Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas.

V SKYRIUS TAKOMI KLASIFIKATORIAI

10. Tyrime naudojami klasifikatoriai:

10.1. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius (EVRK 2 red.), patvirtintas Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“;

10.2. Institucinių sektorių ir subsektorių klasifikatorius, patvirtintas Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. DĮ-255 „Dėl ūkio subjektų priskyrimo instituciniams sektoriams ir subsektoriams tvarkos aprašo patvirtinimo“.

11. Klasifikatoriai skelbiami Oficialiosios statistikos portale (toliau – OSP) osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai.

VI SKYRIUS TIRIAMOJI VISUMA (POPULIACIJA), ELEMENTŲ APRĖPTIS, VERTINAMI PARAMETRAI

12. Tyrimo populiaciją sudaro visi mokesčių mokėtojai.

13. Tiriama įmonių ir gyventojų deklaruoti ir sumokėti mokesčiai.

14. Įmonių deklaruoti ir sumokėti mokesčiai grupuojami pagal institucinį sektorių, ekonominės veiklos rūšis (EVRK 2 red. sekcijų lygmeniu) bei įmonių dydžio grupes (0–9 darbuotojai, 10–49 darbuotojai, 50–249 darbuotojai, 500 ir daugiau darbuotojų).

VII SKYRIUS TYRIMO METODAI

15. Tyrimas yra ištisinis, atliekamas remiantis administraciniais duomenimis. Administraciniai duomenys gaunami iš TDS, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos

Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) ir Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas).

16. Atskiro mokesčio ketvirtinė statistinė informacija gaunama susumavus visų mokesčių mokėtojų deklaruotas ar sumokėtas mokesčio sumas.

VIII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI, DUOMENŲ SURINKIMAS IR APDOROJIMAS

17. Tyrime naudojami administraciniai duomenys:

17.1. duomenys apie deklaruotus ir sumokėtus mokesčius iš VMI Mokesčių apskaitos informacinės sistemos, Akcizų informacinės sistemos ir TDS (toliau – VMI duomenys);

17.2. duomenys apie Muitinės departamento administruojamus importo ir eksporto muitus ir mokesčius, sumokėtus į Muitinės departamento surenkamąją sąskaitą (toliau – Muitinės departamento duomenys);

17.3. mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus suvestinė apyskaita (forma 1-VP) ir jos priedai, duomenys apie Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų įvykdymą (toliau – Finansų ministerijos duomenys).

18. Administraciniai duomenys gaunami pagal duomenų teikimo sutartis arba abipusiu susitarimu su administracinių duomenų valdytoju (tvarkytoju) sutartyse ar susitarimuose nurodytais terminais.

19. Ketvirtiniai duomenys apdorojami toliau aprašyta tvarka.

19.1. Naudojant VMI ir Muitinės departamento duomenis paskaičiuojami įmonių ir gyventojų sumokėti mokesčiai. Gyventojų, vykdančių ūkinę ekonominę veiklą, duomenys priskiriami įmonių duomenims. Šis priskyrimas vykdomas susiejant gyventojų duomenis su asmenų, dirbančių su verslo liudijimais bei užsiregistravusių vykdyti ūkinę ekonominę veiklą, sąrašais ir Ūkininkų ūkių registro duomenimis.

19.2. Įmonių duomenys susiejami su veikiančių įmonių sąrašu. Tikrinamos į veikiančių įmonių sąrašą nepatekusios įmonės. Įmonės, kurios deklaravo mokėtinas sumas ar vykdė mokėjimus, tačiau jų nebuvo veikiančių įmonių sąrašė, susiejamos su Statistinio ūkio subjektų registro duomenimis ir nustatoma jų veikla. Šių įmonių duomenys įtraukiami į tyrimą.

19.3. Pridėtinės vertės, akcizų, tarptautinės prekybos ir sandorių mokesčių suma apskaičiuojama susumavus VMI ir Muitinės departamento duomenis už atitinkamą ketvirtį. Kitų mokesčių suma apskaičiuojama imant tik VMI duomenis už atitinkamą ketvirtį.

19.4. Informacija, kuri skelbiama pagal ekonomines veiklos rūšis ir įmonių dydį, tikrinama detaliau. Yra ieškoma išsiskiriančių rodiklių reikšmių ir atliekama jų analizė. Esant reikšmingiems nukrypimams, susisiekiama su administracinių duomenų valdytoju (tvarkytoju) ir duomenys tikslinami. Klaidingi duomenys ištaisomi. Atkreipiamas dėmesys į neigiamas kintamųjų reikšmes. Jei neigiama kintamojo reikšmė sutampa su ankstesnio laikotarpio teigiama reikšme, tokie įrašai panaikinami.

IX SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

20. Prieš pateikiant tyrimo rezultatus vartotojams, atliekama rezultatų statistinė analizė ir jų tinkamumo patvirtinimas. Gauta statistinė informacija palyginama su Finansų ministerijos duomenimis ir ankstesnio laikotarpio tyrimo informacija. Esant reikšmingiems skirtumams, išsiaiškinamos skirtumų priežastys ir klaidingi mokesčių mokėtojų statistiniai duomenys pataisomi. Patikslinus duomenis mokesčių mokėtojų lygmeniu, perskaičiuojami visi susiję agreguoti statistiniai duomenys.

X SKYRIUS

STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMAS

21. Apskaičiuojama sumokėtų mokesčių struktūra pagal mokesčių mokėtojus. Pagal šią struktūrą ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitos duomenis vertinami įmonių ir gyventojų sumokėti mokesčiai, kurie naudojami tolesniems skaičiavimams ir statistinių duomenų grupavimams.

22. Statistinė informacija grupuojama ir pateikiama toliau aprašyta tvarka.

22.1. Įmonių duomenys grupuojami pagal institucinius sektorius ir įmonių dydžio grupes pagal darbuotojų skaičių, naudojant veikiančių įmonių sąrašo ir Statistinio ūkio subjektų registro duomenis.

22.2. Pridėtinės vertės, pelno ir nekilnojamo turto mokesčiai grupuojami pagal ekonominės veiklos rūšis ir įmonių dydžio grupes pagal darbuotojų skaičių bei pateikiami pagal visas EVRK 2 red. sekcijas.

22.3. Mokesčiai, mokami į savivaldybių biudžetus, grupuojami pagal savivaldybes, atsižvelgiant į savivaldybių biudžetus įskaitytas mokesčių sumas.

22.4. Akcizai grupuojami pagal atskiras produktų, už kuriuos mokamas akcizo mokestis, grupes. Rinkliavos grupuojamos pagal sumokėtų rinkliavų pobūdį, atsižvelgiant į tai, už kokias paslaugas ar leidimus jos buvo sumokėtos. Akcizų ir rinkliavų sąrašai pateikiami šios metodikos 2 ir 3 prieduose.

XI SKYRIUS

NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

23. Administraciniai duomenys gaunami naudojant programinę įrangą:

23.1. VMI duomenis iš VMI Mokesčių apskaitos informacinės sistemos ir Akcizų informacinės sistemos perduoda naudodama *SQLNET* protokolą;

23.2. Muitinės departamentas duomenis perduoda naudodamas *FTP* protokolą;

23.3. duomenys iš TDS gaunami naudojant *Business Objects* programinę įrangą.

24. Mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus suvestinės apyskaitos (forma 1-VP) ir jos priedų duomenys bei duomenys apie Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų įvykdymą gaunami elektroniniu paštu.

25. Statistinių duomenų jungimas atliekamas naudojant *Business Objects*, *ORACLE* ir *SAS* programinę įrangą.

26. Statistinių duomenų loginei ir aritmetinei kontrolei bei rodiklių skaičiavimams naudojama *MS Excel* skaičiuoklė.

XII SKYRIUS

VARTOTOJAMS PATEIKIAMAI REZULTATAI

27. Statistinė informacija Rodiklių duomenų bazėje osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize1 pagal statistinės informacijos skelbimo kalendorių skelbiama 90 dieną, ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus.

28. Deklaruoti mokesčiai skelbiami pagal deklaracijos pateikimo datą.

29. Statistinė informacija teikiama pagal vartotojų individualias užklausas.

30. Statistinė informacija teikiama kitiems Lietuvos Statistikos departamento skyriams.

XIII SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA

31. Marcijonas, A., Sudavičius, B. 2003: Mokesčių teisė, Vilnius: Teisinės informacijos centras.

**XIV SKYRIUS
PRIEDAI**

- 32. Mokesčių sąrašas (1 priedas).
- 33. Akcizų sąrašas (2 priedas).
- 34. Rinkliavų sąrašas (3 priedas).

**XV SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

35. Pasikeitus metodikoje nurodytiems teisės aktams, taikomos galiojančios šių teisės aktų galiojančios nuostatos.

Parengė
Įmonių statistikos skyrius

MOKESČIŲ SĄRAŠAS

Mokesčiai
Pridėtinės vertės mokestis
Akcizai
Gyventojų pajamų mokestis
Nekilnojamo turto mokestis
Žemės mokestis
Mokestis už valstybinius gamtos išteklius
Naftos ir dujų išteklių mokestis
Mokestis už aplinkos teršimą
Konsulinis mokestis
Žyminis mokestis
Paveldimo turto mokestis
Įmokos į Garantinį fondą
Rinkliavos, įskaitant ir mokesčius už pramoninės nuosavybės objektų registravimą
Loterijų ir azartinių lošimų mokestis
Transporto priemonių mokesčiai (mokestis už Lietuvos Respublikoje įregistruotas krovinines transporto priemones; Lietuvos Respublikoje, užsienio šalyse, tarp jų ir Europos Sąjungos valstybėse narėse, įregistruotų transporto priemonių savininkų ar valdytojų naudotojo mokestis; mokestis už važiavimą keliais Lietuvos Respublikoje ir užsienio šalyse, tarp jų ir Europos Sąjungos valstybėse narėse įregistruotomis transporto priemonėmis (jų junginiais), kurių matmenys su krovinium ar be jo viršija leidžiamus, arba kai viršijama leidžiama ašies (ašių) apkrova ar transporto priemonės (jų junginio) leidžiama bendroji masė; mokestis už eismo ribojimą)
Pelno mokestis
Cukraus sektoriaus mokesčiai (pertekliaus mokestis cukraus sektoriuje, gamybos mokestis cukraus sektoriuje, papildomos baltojo cukraus gamybos kvotos ir pridėtinės izogliukozės gamybos kvotos vienkartinio išsipirkimo mokestis
Tarptautinės prekybos ir sandorių mokesčiai (muitai)
Atskaitymai nuo pajamų pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymą
Mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise
Socialinis mokestis
Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandens fondo vandens telkinius

AKCIZŲ SĄRAŠAS

Akcizai
Už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus
už vyną ir kitus fermentuotus gėrimus, kurių faktinė alkoholio koncentracija yra ne didesnė kaip 8,5 proc. tūrio
už vyną ir kitus fermentuotus gėrimus, kurių faktinė alkoholio koncentracija yra didesnė kaip 8,5 proc. tūrio
už tarpinius produktus, kurių faktinė alkoholio koncentracija yra ne didesnė kaip 15 proc. tūrio
už tarpinius produktus, kurių faktinė alkoholio koncentracija yra didesnė kaip 15 proc. tūrio
už etilo alkoholį
už alų
Už apdorotą tabaką
už cigaretes
už cigarus ir cigariles
už rūkomąjį tabaką
Už kurą
už variklių benzina, jų pakaitalus ir priedus
už variklių benzino ir biologinės kilmės žaliavų mišinius
už žibalą, jo pakaitalus ir priedus
už gazolį, jo pakaitalus ir priedus
už šildymui skirtą gazolį
už gazolį ir biologinės kilmės žaliavų mišinius
už skystąjį kurą (mazutą), atitinkantį teisės aktų numatytus požymius, jo pakaitalus ir priedus
už kitą skystąjį kurą (mazutą), jo pakaitalus ir priedus
už šildymui skirtą skystąjį kurą (mazutą)
už suskystintas dujas, skirtas automobiliams
už akmens anglį
už koksą ir lignitą

RINKLIAVŲ SĄRAŠAS

Rinkliavos
Valstybės rinkliavos, įskaitomos į valstybės biudžetą
už migracijos tarnybų teikiamas paslaugas
už Gyventojų registro teikiamas paslaugas
už Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teikiamas paslaugas
už Valstybinės augalų apsaugos tarnybos teikiamas paslaugas
už policijos įstaigų licencijavimo padalinių teikiamas paslaugas
už Informatikos ir ryšių departamento prie LR VRM teikiamas paslaugas
už Valstybinės kelių transporto inspekcijos teikiamas paslaugas
už Valstybinės kelių transporto inspekcijos tachografų kortelių išdavimo paslaugas
Kelių policijos rinkliava
už kitas valstybės institucijų ir įstaigų teikiamas paslaugas
už Valstybinės vidaus vandenų laivybos inspekcijos teikiamas paslaugas
Valstybės rinkliavos, įskaitomos į savivaldybių biudžetą
už licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais
už licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiiais
už licencijas verstis mažmenine prekyba nefasuotais naftos produktais
už licencijas supirkti parduotinę spalvotųjų ir juodųjų metalų laužą ir atliekas
už autotransporto veiklos licencijas ar licencijų korteles
už civilinės būklės aktų registravimą
už kitas valstybės institucijų ir įstaigų teikiamas paslaugas
Vietinės rinkliavos, įskaitomos į savivaldybių biudžetą
už kasinėjimus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje, jos ar jos dalies atitvėrimą arba eismo ribojimą
už leidimą prekiauti ar teikti paslaugas savivaldybės tarybos nustatytose vietose
už komercinę vaizdo reklamą ant savivaldybei priklausančių ar valdytojo teise valdomų objektų
už leidimą organizuoti komercinius renginius viešojo naudojimo teritorijose
už mechaninių priemonių įvažiavimą į valstybės saugomas teritorijas
už naudojimąsi gatvėmis bei aikštėmis automobiliams statyti
už gyvūnų (šunų, kačių) registravimą ir laikymą daugiabučiuose namuose
už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą